

COP D'ESTAT A SANT FELIU DE GUÍXOLS? AGOST DE 1917 - i II

Continuant, si no us fa res, la història del cop d'Estat a Sant Feliu (agost de 1917), en farem la crònica seguint la interpretació objectiva, que no neutral, que en féu el nostre Ajuntament.

HISTÒRIA DE MÉS DE SET DIES.

Dilluns 13.

L'Ajuntament rep dos «BANDOS». L'un de governació civil en el què es feia referència a la vaga de ferroviaris i a la general anunciada (vesgi's ES CORCÓ d'abril), per la qual raó hom traspassava el comandament a l'autoritat militar.

L'altre ban era del governador militar, pel què es feia saber que era declarat l'estat de guerra a tota la província de Girona.

L'Alcaldia, sense pèrdua de temps, feia públiques ambdues crides i convocà immediatament una Junta d'Autoritats (Jutge, capità de Carrabiners, Capità de la Guàrdia Civil i Ajutant militar de Marina). **Aquesta junta va decidir que l'alcalde «popular», aleshores en Francesc Mas, havia de continuar com a màxima autoritat del poble.**

El dimarts i el dimecres (dies 14 i 15) no hi hagué res de nou. Tothom, aparentment, feia vida normal.

Aviat, però començà a córrer el rumor que el dijous s'aniria a la vaga. Per aquest motiu, doncs, el batlle es reuní amb persones de la seva confiança, prohoms els uns i influents sobre la classe obrera els altres, a qui demanà assessorament i que no s'alterés l'ordre públic.

Dijous 16.

El rumor de vaga general a Sant Feliu esdevingué una realitat. Efectivament, la totalitat dels treballadors del nostre poble anaren a la vaga.

L'atur era absolutament pacífic fins el punt que moltes famílies obreres aprofitaren l'avinentsa per fruit d'un dia d'esbarjo a les fonts i platges. Aquí, es confirmava el que passava arreu, els treballadors estaven en vaga però no sabien què calia fer.

Així i tot, al migdia, alguns piquets de vaguistes passaren per cafès i bars, únics locals oberts al públic, invitant-los a la solidaritat i exigint que tanques-

sin llurs establiments. I així ho feien. Entretant, sembla, la guàrdia civil, que patrullava pels nostres carrers colpejà un veí, pressuposant erròniament que era un membre dels piquets de vaguistes que coaccionaven els propietaris de les cafeteries.

Fos com fos, aquest incident fou el fibló que enverinà les relacions entre les nostres autoritats civils i militars.

Com és just, l'alcalde protestà enèrgicament davant el capità de la guàrdia civil per aquella injustificada agressió.

Més tard, l'esmentat capità, ignorant les ordres expressades del batlle i sense dir res a cap altra autoritat de la Junta, amb trenta números prengué militarment el Passeig del Mar, obligant tothom a desallotjar-lo. Els vianats, és obvi, obeïren, però la fotesa de l'afer fou motiu de perplexitat i de burla. L'alcalde, està clar, hagué de protestar per aital ocurrència.

Arran de tots aquests incidents, la nostra primera autoritat convocà per aquella mateixa tarda la Junta d'Autoritats per tal que les disposicions tinguessin una certa unitat i tots ells n'estessin sempre assabentats de qualsevol resolució que es prenguéssin.

Però el capità de la guàrdia civil s'excusà i no féu acte de presència. En aquell moment l'hostilitat entre l'alcalde i el capità era manifesta.

Divendres 17.

El malcontentament de la població anava en augment per la inoportunitat d'unes disposicions que la gent creia desmesurades, pel comportament tranquil del veïnat.

Es veu que les forces de l'ordre, per la fal·lera de complir les prescripcions del capità de disoldre tot grup de persones que veïessin pels carrers del poble, arribarem a l'extrem de «despejar» ses ganxones dones de casa que feien la compra i la feien petar, com de costum, pels volts de les parades del mercat. El zel disciplinari era un pèl exagerat.

Dissabte 18.

En l'endemig de tot això, el batlle —com es féu durant la vaga del juliol de 1909— convingué amb els fabricants de pagar als obrers el jornal perdut per l'atur, a condició d'anar-lo tornant a

poc a poc, quan tornessin al treball. La finalitat d'aquesta disposició, segons l'alcaldia, era facilitar el retorn dels treballadors a la feina de forma tranquil·la. Estimava l'alcalde que els mitjans silenciosos podien ser més eficaços que no pas els públics, a través d'un pregó (que era el que pretenien les autoritats militars).

Suposo que el capità, enutjat, pensava de forma ben diferent.

En acabar-se aquella reunió, el president del consistori que, aleshores, representava la màxima autoritat al poble —recordem-ho—, va ser requerit pel rabiüt capità a presentar-se immediatament a la casa-quarter.

Un cop allà, el nostre alcalde va ser increpat i escridassat de mala manera.

«—!Con su conducta —l'amenaçà el capità— le ocurrirá lo que a Marcelino Domingo, que ha sido colgado del palo de un barco!».

I afegí:

«—Si mañana se cierran los comercios, le conduciré a pie y atado a las prisiones de Gerona!».

Quin espant! La humiliació i la sorpresa del greuge inferit, fou tan gran que el pobre senyor Mas restà malalt —amb una excitació nerviosa— tots aquells dies, havent de ser atès pel metge.

A partir d'aquell moment, el domicili de l'alcalde seria vigilat contínuament per una parella de guàrdies civils.

De fet el senyor Mas havia cessat del seu càrrec. En Francesc (Xico) Irla, segon tinent d'alcalde, se'n responsabilitzà.

Aquest mateix dissabte la guàrdia civil detingué i traslladà a les presons militars de Girona els nostres conciutadans Sebastià Mestres Poch i Pere Tarinas Albertí, com a presumptes culpables de pertànyer al piquet que coaccionava els amos de bars i cafès.

Diumenge 19.

L'Ajuntament rep una comunicació del Govern Civil per la què es disposava que l'Alcaldia es reunís i es posés d'acord amb les autoritats militars per a evitar que ningú s'embarqués, en aquest port, cap a l'estranger sense pasaport.

Doncs bé, en aquella reunió el capità tampoc féu acte de presència perquè —al·legà—, després de prèvies consultes als seus superiors, **l'autoritat militar havia estat ratificada, reafirmada, com «autoridad superior en esa plaza».**

(Ep!, la qüestió era més enrevesada. Simplifico un xic).